



Oppassen voor kaliumtekort

Extreem weer remt opbrengst snijmaïs

Een opbrengst van 50 ton per hectare. Een dergelijk resultaat is mogelijk als de weersomstandigheden meezitten. Maar het weer wordt extremer en er dreigt kalitekort. Er is ook goed nieuws: er komen telkens nieuwe rassen die nog beter scoren in opbrengst en voederwaarde.

Drie jaar achter elkaar heeft het weer een negatieve invloed gehad op de opbrengst van snijmaïs. Dat is goed terug te zien in de statistieken van het CBS over 2013. Sinds 2005 steeg de opbrengst jaar op jaar snel, om uit te komen op een niveau van ruim 45 ton per hectare in 2011 en 2012. Door het extreem koude voorjaar en de natte herfst werd in 2013 geen 45 ton meer gehaald.

50 ton per hectare

Uiteraard zijn de verschillen tussen windstreken en grondsoorten groot. Op humeuze warme zandgronden in het zuiden

wordt een opbrengst van 50 ton per hectare sneller bereikt dan op koude kleigronden in het noorden van Nederland. 50 ton en meer is wel het doel, zeker als het quatumloze tijdperk aanbreekt en de vraag naar ruwvoer met de groei van de veestapel zal meestijgen. Kiezen voor de nieuwste maïsrassen is gezien de snelle genetische vooruitgang, mede dankzij DNA-merkertechnologie, het meest voor de hand liggende instrument (zie grafiek). Dit jaar heeft de onafhankelijke stichting voor de beoordeling van nieuwe rassen van landbouwgewassen, het CSAR, zeven nieuwe maïsrassen toegelaten (zie www.rassenlijst.info). Naast de officiële

rassenlijst van het CSAR is er ook de DLV-rassenlijst. Deze lijst legt het accent meer op maïsrassen die een hoge zetmeelopbrengst scoren en kijkt ook over de grens.

Vroegheid en stevigheid

Maar het extreme weersverloop in de laatste jaren heeft ook duidelijk gemaakt dat de kenmerken vroegheid en stevigheid, al sinds jaar en dag onderdeel van het rassenonderzoek, nog steeds heel relevant zijn. Stevigheid is van belang om te voorkomen dat het gewas door hevige onweersbuien in de zomer een knauw krijgt. Een hoge score voor stevigheid geeft ook meer oogstzekerheid. Al in september kan de eerste najaarsstorm zich aandienen, zo is de afgelopen jaren weer gebleken. Maïs die langer stevig blijft staan, zorgt er ook voor dat er meer tijd is om te oogsten. Snelle beginontwikkeling is de afgelopen jaren zeker op de koudere (klei)gronden in het noorden en westen een noodzakelijke eigenschap gebleken. Op deze gronden kan



bij lange na niet meer wordt gehaald. Zeker niet als de rundveedrijfmestgift noodgedwongen naar beneden moet worden bijgesteld. Grasland vertoont immers op het eind van het groeiseizoen ook steeds vaker gebreksverschijnselen, al was dat in 2013 door de forse mineralisatie in het najaar niet het geval.

Om drijfmest beter te benutten is de laatste jaren het toedienen van drijfmest in de rij beproefd. Maar net als maïs onder folie zaaien, breekt het toedienen van drijfmest in de rij niet door, ook al vergemakkelijkt de doorbraak van GPS-besturing de effectieve toepassing van deze bemestingsmethode. De meeropbrengst is gering en de kans op structuurschade groter.

Retengo en maïsmengsels

Vorig jaar werd in Nederland voor het eerst het schimmelbestrijdingsmiddel Retengo Plus van chemieconcern BASF toegepast in de praktijk. Dit middel moet vlak voordat de maïs gaat bloeien verspoten worden. Naast het schimmeldodende effect zorgt Retengo er volgens de fabrikant ook voor dat het blad langer groen blijft en de opbrengst toeneemt. Tot wel 300 euro per hectare, aldus BASF. In de graanteelt wordt deze gewasbehandeling al langer toegepast. Critici wijzen op de meerkosten van de extra bespuitingen en de mogelijkheid rassen te kiezen die weinig gevoelig zijn voor schimmelaantastingen.

Ook speelt het weersverloop bij schimmelaantasting een grote rol. De laatste jaren onderscheiden enkele maïszaadleveranciers zich met maïsmengsels. Meerdere rassen met een verschillende bloeitijd worden gemengd om zo de bloeiperiode en daarmee de kolfzetting te stimuleren. Ook worden er wel flint- en dent-typen maïs gemengd om een betere verhouding tussen snel en langzaam verteerbaar zetmeel in de maïskuil te krijgen. Overtuigende cijfers van de meeropbrengst die dit oplevert, zijn er echter niet. Het gevaar bestaat dat de meeropbrengst wegvalt tegen de relatief lagere opbrengst van rassen die al langer op de markt zijn en onderdeel uitmaken van de mengsels.

In België neemt het zaaien op 50 centimeter rijafstand toe, in combinatie met een grotere afstand in de rij. In Frankrijk wordt dit algemeen toegepast. Vergelijken met andere alternatieve zaaimethoden, zoals deltazaaien en stereozaaien, heeft dit als voordeel dat de gewasbeschermingsmethode nauwelijks hoeft te worden aangepast. Maar ook voor alternatieve zaaimethoden geldt dat er in Nederland geen significante meeropbrengsten zijn gemeten door wetenschappelijke onderzoekers.

Derogatie en EU-beleid

Net als de opbrengst stabiliseert het totale snijmaïsareaal de laatste jaren in Nederland

rond de 230.000 hectare. Dat heeft te maken met de derogatiewetgeving. Voordien nam het areaal jaar op jaar met enkele duizenden hectares toe, ondanks de afname van het landbouwareaal in Nederland. Vooral in gebieden waar de verkavelingsstructuur achterblijft bij de schaalvergroting is maïsteelt populair. Het zijn vaak dezelfde gebieden waar traditioneel veel maïs wordt geteeld, in het oosten en zuiden. Maïsteelt is arbeidsextensief en de voederwaarde is min of meer gegarandeerd, vergeleken met grasland op afstand dat wordt gemaaid.

Maïsteelt staat onder invloed van de politiek onder druk. Het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid van de Europese Unie heeft nadrukkelijk als doel de groei van het snijmaïsareaal tegen te gaan. Maisvelden zo ver het oog reikt, verminderen de biodiversiteit en de bodemvruchtbaarheid bij continueelt. Vooral de opkomst van de biogasproductie in Duitsland is debet aan deze beleidsverandering van de Europese Unie. In Nederland ziet staatssecretaris Dijkse erop toe dat het areaal snijmaïs niet toeneemt ten koste van blijvend grasland. Ze gaat ervan uit dat veehouders de hectaretoeslagen niet zullen laten lopen en zullen kiezen voor derogatie en de daarbij behorende eis van 70 procent grasland die wordt gesteld om in aanmerking te komen voor Europese landbouwsubsidie.

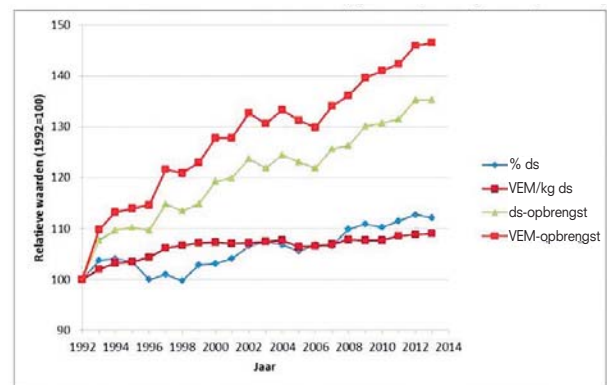
Prijsstijgingen

De kans bestaat dat akkerbouwers in het quotumloze tijdperk meer maïs gaan telen. Voordat de Superheffing in 1983 werd ingevoerd, was dat ook zo. Akkerbouwers zullen het saldo van maïs gaan vergelijken met het saldo van een hectare graan of uien en een rekensom gaan maken, naarmate de prijs van snijmaïs stijgt. In 2013 is er zeker niet meer snijmaïs geoogst dan de jaren ervoor, gezien de CBS-cijfers. Het aanbod neemt niet verder toe, maar de prijs stijgt. Want de veestapel groeit. Dat is een zekerheid bij de start van het nieuwe groeiseizoen. ■

de relatief dure folietechniek soelaas bieden. Op warmere zandgronden in het oosten en zuiden van het land wegen de extra opbrengsten niet op tegen de meerkosten. Bovendien kan de folie door hevige (hagel) buien kapotwaaien.

Kaliumtekort

Niet alleen het weersverloop staat een opbrengst van 50 ton snijmaïs per hectare in de weg. Ook de voortdurend dalende mestnormen remmen de hectareopbrengst. Hoewel er geen wettelijke norm is voor bemesting met kalium, blijkt dit mineraal de laatste jaren wel steeds meer limiterend. Dat komt door de dalende kaliumgehalten in de drijfmest. In de jaren negentig was een kaliumgehalte van 8 gram per kuub rundveedrijfmest nog heel normaal, tegenwoordig worden regelmatig waarden van minder dan 5 gram kalium per kuub gemeten. Dat betekent dat bij een gift van 50 kuub rundveedrijfmest per hectare het adviesniveau van 300 kilo kalium per hectare



Relatieve ontwikkeling van de vroegheid (% ds), drogestofopbrengst, energiewaarde (VEM/kg ds) en VEM-opbrengst. Per jaar is de gemiddelde waarde van de A- en N-standaardrassen als relatieve waarde opgenomen, waarbij 1992 op 100 is gesteld.